

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Magia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

POLYANTHEA NOVÆ LIBER XI.

M. Magia.

DEFINITIO ET ETYMOL.

AGIA, Græcè μαγία. Hebraicè *Chaschaph*, à verbo *Chischscheph* fascino, fascino vsus est. *Michaschscheph*, magus, augur, haruspex, *Deut.* 18. 10. *Chaschschaphim*, haruspices, fascinores. *Jerem.* 27. 8.

Magia vox est Persica, quam veteres pro sapientia & perfecta rerum naturalium cognitione vt plurimum accipiebant. Vnde & Magi, seu sapientes ab illis appellati sunt, quos Græci vocant Philosophos. De veteribus Magis seu sapientibus Perfarum multa tradunt Theologi, qui Marthei Evangelistæ, *cap. 1. v. r.* interpretati sunt. Duplex tamen traditur magiæ species: quarum altera, quam iam diximus, nihil aliud est, quam naturalis philosophiæ summa & perfecta cognitio, quam Pythagoras, Plato, Empedocles, cæteri que inter philosophos præstantissimi velut sanctiorem quandam disciplinam, indefatigabili studio, longinquisque peregrinationibus conquisierunt. Altera, quam Gætiæ, vel Theieriam vocant, dæmonum inuocatione, insanisque incantationibus constat, quam & leges omnes execrantur, & Plinius artem inestabilem vocat, iritam & inanem: nostri magicas præstigas vocant, eo quod rerum veritatem ementiantur, mentes hominum fallacis præstingentes. Huius plures species proponit & refellit Peuceer commentario de variis diuinationum generibus. Vide *Incantatio*.

Magi, id est, diuini non consulendi, *Leuit.* 19. 31. & 24. 16.
Magi Pharaonis virgas suas in celubros mutant, *Exod.* 7. 12. ranae super terram educunt, 8. 7. educere ciniphes non possunt, *v. 18.* Digtum Dei, id est, virtutem Dei in Moyse & Aarone operari agnoscat, 9. 19. duo eorum à Paulo commemorantur, & nominibus suis appellatur, *2. Tim.* 3. v. 8. Magi & Arioli à Saule sublati, *2. Sam.* 21. v. 3.
Magi Persæ, id est, Sapientes Christum adoraturi veniunt, *Matth.* 2. 1.

PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ.

Magia, facultas quædam Græcis visa est, potestatis plurimæ compos, tradunt enim, eam esse extremam facer doti portionem, assert enim vis quædam sæpius in aspectum falso diuinitatem aliquam præferentem. Hæc facultas perferatur vniuersi cuiusque sub luna rei genitæ naturam: & instructa est Magia plurimum astronomica facultate, & plurima per ipsam peragit. *Mich. P. cell. de dæmon.*

Vanissimi cuiusque Magia est ludibrium. *Cicero lib. 5.*
Magia ars est Diis immortalibus accepta colendi eos, & venerandi, prognata, pia & diuini sciens: nec vlli inter Persas concessum est Magum esse, haud magis, quam regnare. *Apol. in Apol. 1.*

Magia, quæ naturæ limites non excedit, non est damnanda. *Io. Fr. Pic. Mir. de præ. lib. 9. c. 2.*

SIMILITUDO.

Chrysostomi. Si quis medicus est, potionemq; dat, accipienda est, nec curiosè inquirendum, qualis, sed habenda, vt sanitati conducens. Si veneficus est, magus, incantator non modo non inquirendum, qualis sit, sed etiam vox fugienda, vt pote lethifera, *De sacro serm. 7.*

Magister.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

MAGISTER, Græcè διδάσκαλος, dicitur. Er is appellatur, qui alicuius rei præ cæteris curam gerit, secundum *Holsten-*

sem. Hebr. *Mareh*, à verbo *Lareh*, reueritus est. Solent enim illi suos reuereri præceptores & magistros. 2. *Melameth*, *1. Lamadh*, didicit, perdidit, eruditus fuit. Hinc *Eliasa dicitur v. 4.* Dominus Deus dedit mihi *lechon* limudim, magister ditorum, seu Magistorum, id est, purè cum auctoritate docentium: id quod proprie ad Messiam, *Ecclies. De veteri vnicum magistrum Euangelistæ referunt.*

Magistri proprie dicuntur artium præceptores: traduntur men hoc nomen ad omnes, quibus præcipua cura rerum incantatur. Dicuntur autem vel à mouendo, vel monstrando, vel quod cæteris possint, vel quod magis quam cæteri diligentiam in iudicandis rebus, quibus præfunt, debent. A magister magister moderor, guberno: & *magisterium*, quod nonnulli pro ipsius stri dignitate vsurpant.

LOCUS BIBLICUS.

Magistri, pro iis, qui ius rigidæ sententiæ in alios vsurpant, *Iacob. 3. 1.* Magistri mendaces quales, *2. Pet. 2. 1.* Magister noster Christus solus. *Matth. 23. 10. Ioan. 13. 14.*

SENTENTIÆ BIBLIÆ.

Vos autem nolite vocari Rabbi: vnus est enim magister, scilicet vester vnus est Christus. *Matth. 23.*

Nolite plures magistri fieri, scilicet, scilicet, quoniam iudicium sumitis. *Iacob. 3.*

PATRYM SENTENTIÆ.

Periculosum est magistrerium: discipularis securus est: *Matth. 23. 34.* Auditi meo dabis gaudium & lætiam. Secundo dicitur verbi auditor, quam verbi prolator. *Aug. in quodam serm.*

Nihil est foedius præceptore furioso, qui cum debeat esse suuiculus & humilis ad omnes, ex diuerso, torio vultu, rictu labiis, rugata fronte effrenatis conuitiis, facie inter ruborem & lorem variata, clamore propretiat, errantes non iam à bono, sed hit, quam ad malum sua fecit præcipit. *Hier. 18. 17.*

Magister probe ætatis & vitæ, eruditionisque diligentiæ reputo erubescere doctus vir illud facere in propinqua vel nobili, nec, quod dicit Aristoteles in Philippo filio, vt ipsa liberorum te in iura monstraret literarum. Non sunt contentanda quædam, sine quibus constare magna non possunt. *idem 18. 20.*

Sunt plerique, qui dum metiri se nesciunt, quæ non distant, docere conuiscunt: qui pondas magisteri tanto locuti emant, quanto vim magnitudinis illius ignorant. *Gregorius in thelog. pastor.*

Melius est obedire Deo, quam hominibus, & ipsi melius magistris, quam discipulis. Porro in magistris, melius nostrum quam tranes. Quibus autem melius conitat obedire, ipsi proculdubio non obedire est deestabilis. *Bern. de præcept. & disp.*

Magistrum vocat, cuius non vult esse discipulus: de mandata magno interrogat, qui nec minimum seruat. *Chrysost. in Matthei cap. 22.*

Principium disciplinæ humilitas est: cuius cum multa sint documenta, hæc tria præcipue ad lectorem vel auditorem pertinet. Primum, vt nullam scientiam, nullam scripturam vilem reputandum, vt à nemine discedere erubescat. Tertium, vt cum scientiam adeptus fuerit, cæteros non contemnat. *Hugo in didactico lib. 1.*

Nulla res discipulo est ita perniciofa, sicut vita magistri conuicio meliofa. *Boet. de disciplina schol.*

Magister est eruditus, prius discat quam doceat. si mansuetus, prout opportunum est: rigidus, vt lites dissoluat, oblatantia remordeat, obloquentes reprimat, proteruentes castiget: debet tamen esse diligens: nam sicut in vnoquoque opere mater conuincit, ita uenitur, ita vniuersa doctrinæ nouera negligentia. *idem 18. 20.*

Magister sit in sermone verax, in iudicando iustus, in consilio prouidus, in commisso fidelis, constant in vultu, pius aspectu, vultu tibus insignis, bonitate laudabilis. *ibid.*

Miserum est eum esse magistrum, qui nanquam nouit esse discipulum. *ibid.*

PC

POLY